

OBAVIJEST KOMISIJE**Smjernice za procjenu sposobnosti upravljanja rizicima**

(2015/C 261/03)

Sadržaj

1.	Uvod	5
2.	Područje primjene i ciljevi	6
2.1.	Područje primjene Smjernica	6
2.2.	Ciljevi	6
3.	Metodologija	6
3.1.	Dionici i rokovi	6
3.2.	Postupak	7
3.2.1.	Procjena rizika	7
3.2.2.	Planiranje upravljanja rizicima	7
3.2.3.	Provedba mjera za sprječavanje rizika i mjera pripravnosti	7
3.3.	Uloga Smjernica	8
4.	Sadržaj procjene	8
4.1.	Procjena rizika	8
4.2.	Planiranje upravljanja rizicima	11
4.3.	Provedba mjera za prevenciju rizika i mjera pripravnosti	14
5.	Sažetak	18
6.	Popis upućivanja i relevantni dokumenti	23

1. UVOD

S obzirom na znatan porast broja i ozbiljnosti prirodnih katastrofa i katastrofa izazvanih ljudskim djelovanjem posljednjih godina, velikim dijelom zbog klimatskih promjena, i u situaciji kada će buduće katastrofe biti ekstremnije i složenije te imati dalekosežne i dugoročnije posljedice, sprječavanje katastrofa od ključne je važnosti za povećanje razine zaštite i otpornosti na katastrofe. u okviru sprječavanja katastrofa potrebno je dodatno djelovanje i integrirani pristup upravljanju rizicima od katastrofa, kojim se povezuju mjere sprječavanja rizika, pripravnosti i reakcije.

Na temelju Odluke o Mehanizmu Unije za civilnu zaštitu (dalje u tekstu „Odluka“) ⁽¹⁾ koja je stupila na snagu 1. siječnja 2014., države članice dogovorile su se da će provoditi brojne mjere za sprječavanje katastrofa, uključujući razmjenu informacija o „...procjeni svoje sposobnosti upravljanja rizicima na nacionalnoj ili odgovarajućoj podnacionalnoj razini svake tri godine nakon dovršetka relevantnih smjernica“ ⁽²⁾. Odlukom se utvrđuje da Komisija zajedno s državama članicama razvija smjernice „o sadržaju, metodologiji i strukturi tih procjena“ ⁽³⁾.

Sljedeće su smjernice stoga izrađene zajedno sa stručnjacima iz država članica na temelju nove Odluke i uzimajući u obzir postojeće dobre prakse u državama članicama, kao i nedavno iskustvo u razvoju nacionalnih procjena rizika ⁽⁴⁾. Smjernice se temelje i na nalazima radionice koju je organiziralo talijansko Predsjedništvo Vijeća u srpnju 2014. i na kasnijim Zaključcima Vijeća o procjeni sposobnosti upravljanja rizicima (dalje u tekstu „Zaključci Vijeća“), donesenima u listopadu 2014. godine ⁽⁵⁾. Osim toga, Smjernice se temelje i na Smjernicama Komisije o nacionalnim procjenama rizika za upravljanje katastrofama („Smjernice za procjenu rizika“) ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Odluka br. 1313/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o Mehanizmu Unije za civilnu zaštitu (SL L 347, 20.12.2013., str. 924.).

⁽²⁾ Ibid., članak 6. točka (c).

⁽³⁾ Ibid., članak 5. točka (f).

⁽⁴⁾ Vidjeti Pregled rizika od prirodnih katastrofa i katastrofa uzrokovanih ljudskim djelovanjem u EU-u, SWD (2014) 134 završna verzija od 8.4.2014.

⁽⁵⁾ 13375/14.

⁽⁶⁾ Smjernice Komisije za procjenu i mapiranje rizika u svrhu upravljanja katastrofama, SEC(2010) 1626 završna verzija od 21.12.2010.

Svrha je ovih Smjernica državama članicama osigurati neobvezujuću, sveobuhvatnu i fleksibilnu metodologiju kojom će im se pomoći u samoprocjeni njihove sposobnosti upravljanja rizicima.

Smjernice se mogu revidirati ovisno o iskustvu s njihovom provedbom u praksi u državama članicama.

2. PODRUČJE PRIMJENE I CILJEVI

2.1. Područje primjene Smjernica

U Odluci se „Sposobnost upravljanja rizicima” definira kao sposobnost države članice ili njezinih regija da rizike (učinke i vjerojatnost katastrofe), utvrđene u njezinim procjenama rizika, smanje, da im se prilagode ili da ih ublaže, na razine koje su prihvatljive u toj državi članici.

Svakoj je državi članici prepušteno da procijeni koje su razine prihvatljive u određenom kontekstu i za različite rizike. Ta je fleksibilnost uvedena Odlukom kako bi se uzele u obzir različite situacije u različitim državama članicama. Međutim, određivanje prihvatljivih razina obično je element koji se podrazumijeva u okviru svake procjene sposobnosti. S vremenom i iskustvom neke odluke donesene u tom pogledu mogle bi postati jasnije izražene u nacionalnim procjenama. Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj („OECD”) nedavno je preporučila određivanje metoda kojima bi se pružila potpora dionicima na svim razinama pri određivanju prihvatljivih razina rizika te transparentno objavljivanje tih metoda i rezultata radi podizanja svijesti među svim skupinama dionika⁽¹⁾.

U Odluci se navodi da se sposobnost upravljanja rizicima procjenjuje s obzirom na „tehnički, financijski i administrativni kapacitet” države članice na nacionalnoj ili odgovarajućoj podnacionalnoj razini, za provođenje: (a) odgovarajućih procjena rizika; (b) odgovarajućeg planiranja upravljanja rizicima radi sprječavanja i pripravnosti i (c) odgovarajućih mjera sprječavanja rizika i mjera pripravnosti. Procjena sposobnosti upravljanja rizicima stoga obuhvaća čitav ciklus upravljanja rizicima.

Države članice mogu procjenjivati sposobnosti upravljanja pojedinačnim rizikom ili u okviru pristupa kojim je obuhvaćeno više rizika procjenjivati cjelokupno upravljanje rizicima. U Smjernicama se preporučuje da budu obuhvaćene prirodne katastrofe i katastrofe izazvane ljudskim djelovanjem, kako je navedeno u članku 1. stavku 2. Odluke o Mehanizmu Unije za civilnu zaštitu.

2.2. Ciljevi

Ciljevi Smjernica su:

1. poduprijeti nadležna tijela država članica u dodatnom jačanju svijesti o prednostima i mogućim nedostacima njihovih sustava za upravljanje katastrofama, utvrditi dobru praksu i pokrenuti postupak poboljšanja;
2. pridonijeti razvoju i razmjeni politika i praksi upravljanja katastrofama, utemeljenih na znanju i dokazima, među odgovarajućim administrativnim razinama u državama članicama i različitim sektorima te različitim, ali povezanim političkim nadležnostima;
3. olakšati suradnju pri nastojanjima u upravljanju rizicima među državama članicama u okviru Mehanizma Unije za civilnu zaštitu i drugih važnih sustava za upravljanje katastrofama.

Kao što je utvrđeno u Odluci Komisija će na različite načine pomoći državama članicama pri ispunjavanju tih ciljeva, među ostalim olakšavanjem razmjene iskustava sa sposobnošću upravljanja rizicima procjenom te sposobnosti⁽²⁾.

3. METODOLOGIJA

3.1. Dionici i rokovi

Iz iskustava država članica i drugih zemalja vidljive su prednosti koordiniranja procjene nacionalne sposobnosti upravljanja rizikom od strane jednog subjekta. Ponajprije, imenovanjem koordinacijskog tijela koje pomaže pri usmjeravanju procjene pomaže se osigurati primjenu dosljedne metodologije i potaknuti razmjenu dobre prakse. Istodobno, o razini procjene – na nacionalnoj ili na odgovarajućoj podnacionalnoj razini – odlučit će svaka država članica na temelju vlastitog sustava upravljanja.

⁽¹⁾ Organisation for Economic Co-operation and Development, „Boosting Resilience through Innovative Risk Governance”, *OECD Reviews of Risk Management Policies*, 2014., str. 48.–51., ISBN 978-92-64-20910-7.

⁽²⁾ U okviru toga moglo bi se okupiti međunarodne skupine stručnjaka koji bi podupirali procjenu u svim fazama postupka, kao i program stručnog pregleda u okviru kojeg države članice mogu učiti jedna od druge u području upravljanja rizicima od katastrofa.

Države članice usuglasile su se da će te procjene izvršavati svake tri godine, pri čemu s prvim procjenama treba započeti tri godine po dovršetku izrade Smjernica. Redovita procjena važna je kako bi se osiguralo kontinuirano povećanje sposobnosti upravljanja rizikom, uključujući utvrđivanje potreba i provedbu odgovarajućih mjera koja iz toga proizlazi.

3.2. Postupak

Procjena sposobnosti upravljanja rizicima obuhvaća čitav ciklus upravljanja rizicima, tj. procjenu rizika, planiranje upravljanja rizicima radi njihova sprječavanja i pripravnosti te provedbu mjera sprječavanja rizika i mjera pripravnosti.

3.2.1. Procjena rizika

Cilj procjene rizika trebao bi biti postizanje zajedničkog poimanja, među svim relevantnim dionicima, postojećih rizika i njihova razmjernog prioriteta. Rizici koji su u okviru procjene rizika utvrđeni, procijenjeni i za koje su određeni prioriteta, temelj su planiranja upravljanja rizicima i postupne provedbe mjera sprječavanja rizika i mjera pripravnosti⁽¹⁾. Kao što se preporučuje u Smjernicama za procjenu rizika, države članice koje po prvi put provode postupak nacionalne procjene rizika trebale bi se usredotočiti na najvažnije scenarije rizika⁽²⁾.

3.2.2. Planiranje upravljanja rizicima

Upravljanje rizicima može se planirati po pojedinačnom riziku, u okviru integriranog međusektorskog pristupa ili čak pristupa koji obuhvaća više rizika. Posebni cilj tijekom planiranja je odrediti moguće načine smanjenja i ublažavanja svih rizika te prilagodbe rizicima u smislu učinaka i vjerojatnosti provedbom odabranih mjera sprječavanja i pripravnosti⁽³⁾. Pri planiranju trebalo bi navesti i potrebna sredstva i vremenski raspored te prema potrebi raspodijeliti odgovornosti.

Prvo će se morati odrediti prikladne mjere, zatim odrediti njihov prioritet te izvršiti odabir, i to u okviru postupka donošenja odluka u kojem se u dovoljnoj mjeri uključuje sve relevantne dionike kako bi se osiguralo temeljito razumijevanje mjera, njihove nužnosti i prioriteta, čime se osigurava široka podrška. Prve informacije o metodologiji za određivanje mjera i određivanje prioriteta za takve mjere navedene su u Smjernicama za procjenu rizika u odjeljku „Vrednovanje rizika”⁽⁴⁾. Ostali primjeri kojima se države članice mogu poslužiti uključuju Alat za procjenu sposobnosti upravljanja civilnom zaštitom u hitnim situacijama (CDEM) koji je razvilo novozelandsko Ministarstvo upravljanja civilnom zaštitom i hitnim situacijama⁽⁵⁾, nizozemsku nacionalnu sigurnosnu strategiju ili francuski Direction de la Défense et de la Sécurité Civile, ORSEC⁽⁶⁾ – *Organisation de la Réponse de Sécurité Civile*. Potpuniji popis dobre prakse dostupan je na platformi EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama⁽⁷⁾. Proširivanjem popisa dobre prakse i primjera s vremenom bi se moglo pridonijeti poboljšanju postupka procjene.

Metodologije za planiranje upravljanja rizicima na nacionalnoj ili podnacionalnoj razini morat će biti usklađene s potrebama i upravljačkim strukturama država članica. U okviru toga može se izraditi plan upravljanja pojedinačnim rizikom ili svim kombiniranim rizicima, u kojem se glavni rizici raščlanjuju na provedive operacije tj. mjere sprječavanja i pripravnosti kojima se utvrđeni rizici smanjuju, prilagođavaju ili ublažuju na prihvatljive razine. U okviru toga može se izvršiti i usporedbu različitih mjera s obzirom na njihov neto pozitivan učinak te troškove njihove provedbe.

Važno je da se u okviru postupka planiranja odredi izbor prikladnih konkretnih mjera sprječavanja i pripravnosti koje će se provesti. Taj izbor temeljio bi se na rezultatima procjene rizika.

3.2.3. Provedba mjera za sprječavanje rizika i mjera pripravnosti

U okviru treće dimenzije procjene sposobnosti upravljanja rizicima države članice trebale bi procijeniti svoju sposobnost provedbe mjera utvrđenih u okviru planiranja upravljanja rizicima. Provedbom su obuhvaćeni raspodjela odgovornosti i sredstava, dužnosti praćenja, kao i postupak vrednovanja i promišljanja stečenog iskustva.

⁽¹⁾ Učinak opasnosti djelomično ovisi o postojećim mjerama za ublažavanje i sprječavanje rizika. U okviru procjene rizika uzimaju se u obzir postojeće mjere za procjenu učinka, vjerojatnost i prioritet rizika.

⁽²⁾ SEC(2010), 1626 završna verzija od 21.12.2010., str. 29.

⁽³⁾ Pri planiranju trebalo bi uzeti u obzir planove razrađene za rizike u pojedinim sektorima, primjerice planove upravljanja rizicima od poplava u skladu s Direktivom o poplavama (Direktiva 2007/60/EZ).

⁽⁴⁾ Stranica 30. Smjernica za procjenu rizika.

⁽⁵⁾ <http://www.civildefence.govt.nz/cdem-sector/monitoring-and-evaluation/cdem-capability-assessment-tool/>

⁽⁶⁾ Guide ORSEC Départemental, Direction générale de la sécurité civile et de la gestion des crises, <http://www.interieur.gouv.fr/Le-ministere/Securite-civile/Documentation-technique/Planification-et-exercices-de-Securite-civile>

⁽⁷⁾ <http://climate-adapt.eea.europa.eu/data-and-downloads?searchtext=&searchsectors=DISASTERRISKREDUCTION&searchtypes=ACTION#>

3.3. Uloga Smjernica

U Smjernicama se predlaže metodologija za procjenu koja nije iscrpna i koju će se morati prilagoditi potrebama svake države članice. Smjernice bi trebalo promatrati kao zajedničku početnu točku. Njima bi se trebalo poticati zajedničko poimanje elemenata koje treba uključiti u nacionalnu procjenu sposobnosti upravljanja rizicima.

Procjena sposobnosti upravljanja rizicima trebala bi započeti s detaljnim (kvalitativnim i prema potrebi kvantitativnim) opisom ciklusa upravljanja rizicima od katastrofa. Pitanja navedena u odjeljku 4. namijenjena su usmjeravanju nacionalnih ili podnacionalnih subjekata u državama članicama pri procjeni vlastite sposobnosti upravljanja rizicima na temelju skupa administrativnih i tehničkih kriterija, kao i kriterija financijske sposobnosti. Pri davanju odgovora na ta ključna pitanja važno je opisati situaciju u kvalitativnom i što je više moguće u kvantitativnom smislu te navesti utvrđene potrebe i mjere koje su poduzete ili se mogu poduzeti.

Kako bi se omogućila realistična procjena upravljanja konkretnim rizicima važno je ne samo izvršiti procjenu općeg administrativnog, tehničkog i financijskog kapaciteta za prikladnu procjenu triju dimenzija ciklusa upravljanja katastrofama, nego i procijeniti sposobnost s obzirom na rizike za koje su određeni prioriteti (uključujući rizike utvrđene tijekom postupka nacionalne procjene rizika).

Procjena sposobnosti upravljanja rizicima može se sažeti s pomoću predloška iz odjeljka 5., koji je oblikovan tako da omogućuje kratak pregled samoprocjene sposobnosti upravljanja rizikom od katastrofa.

4. SADRŽAJ PROCJENE

U skladu s Odlukom, procjena na nacionalnoj i/ili odgovarajućoj podnacionalnoj razini trebala bi se sastojati od tri odjeljka – procjene rizika, planiranja upravljanja rizicima i provedbe mjera sprječavanja rizika i mjera pripravnosti. U svakom odjeljku trebalo bi se usredotočiti na skup elemenata koji se odnose na administrativne, tehničke i financijske kapacitete, kao što su okvir, koordinacija, stručno znanje, dionici, informacije i obavješćivanje, metodologija, infrastruktura, oprema i financiranje.

4.1. Procjena rizika

U ovom se odjeljku navodi skup pitanja kojima se obuhvaćaju administrativne, tehničke i financijske kapacitete za izvršavanje procjena rizika.

Za procjenu administrativnog kapaciteta važno je usredotočiti se na postojanje odgovarajućeg okvira, raspodjelu nadležnosti i odgovornosti, postojanje potrebnog stručnog znanja, opseg uključivanja vanjskih dionika i komunikaciju.

Za procjenu tehničkog kapaciteta važno je usredotočiti se na procjenu primjene odgovarajuće metodologije i infrastrukture. Izvršavanje sveobuhvatne procjene rizika prema potrebi može obuhvaćati i prekograničnu i međusektorsku dimenziju rizika te njihov učinak na infrastrukturu.

Za procjenu financijskog kapaciteta važno je usredotočiti se na procjenu raspoloživosti financijskih sredstava.

Da bi se odgovori na svako pitanje smatrali dostatnima, u njima se trebaju objasniti vrsta, način i vrijeme izvršavanja procjene rizika, a prema potrebi i ovisno o raspoloživosti ti odgovori trebaju sadržavati podatke, brojke i upućivanja.

Okvir

Procjene rizika trebaju biti definirane te biti dio općeg okvira.

1. pitanje: *Uklapa li se procjena rizika u opći okvir?*

Objašnjenje: Pojasnite je li taj okvir zakonit ili proceduralan i je li definiran na nacionalnoj i/ili odgovarajućoj podnacionalnoj razini.

Koordinacija

U okviru strukture upravljanja rizicima svim se subjektima uključenima u procjenu rizika raspodjeljuju jasno određene odgovornosti kako bi se izbjeglo preklapanje ili neusklađenost između odgovornosti i sposobnosti.

2. pitanje: Jesu li svim subjektima koji sudjeluju u procjeni rizika raspodijeljene jasno određene odgovornosti i uloge/funkcije?

Objašnjenje: Opišite osnovu po kojoj se unutar administracije raspodjeljuju odgovornosti za procjenu rizika te navedite jesu li ta osnova ili odgovarajući postupci dokumentirani u pisanom obliku (npr. u pravnim tekstovima). Ako postoje preklapanja ili potrebe, opišite način na koji se oni rješavaju.

3. pitanje: Raspodjeljuju li se odgovornosti za procjenu posebnih rizika najrelevantnijim subjektima?

Objašnjenje: Opišite postupak uključivanja relevantnih subjekata u procjenu rizika te način na koji se osigurava odgovornost za bavljenje posebnim rizicima ili vlasništvo nad tim rizicima nakon procjene rizika.

4. pitanje: Je li u procjene rizika uključena međusektorska dimenzija rizika?

Objašnjenje: Opišite procijenjene rizike koji uključuju višesektorsku dimenziju i dimenziju više rizika te opseg u kojemu su one uključene u određivanje scenarija rizika. Prema potrebi opišite način njihove suradnje s drugim nacionalnim i/ili odgovarajućim podnacionalnim tijelima u izvršavanju procjena rizika.

Stručno znanje

Stručnjaci koji izvršavaju procjenu rizika trebali bi imati potrebne kompetencije i odgovornosti te biti odgovarajuće osposobljeni za izvršavanje procjene rizika.

5. pitanje: Preispituje li se redovito raspodjela odgovornosti za procjenu rizika?

Objašnjenje: Opišite subjekte ili ministarstva koji sudjeluju u procjeni rizika, način njihova određivanja/odabira te kompetencije koje se uzimaju u obzir pri raspodjeli odgovornosti.

6. pitanje: Jesu li stručnjaci odgovorni za procjenu/procjene rizika na odgovarajući način obaviješteni i osposobljeni za procjenu rizika te iskusni u tom području?

Objašnjenje: Ako je raspoloživo osposobljavanje za stručnjake, opišite o kakvom je osposobljavanju riječ, kao i razinu iskustva stručnjaka te stručno tehničko znanje i alate koji se upotrebljavaju i smatraju potrebnima za izvršavanje procjena rizika.

Ostali dionici

Sposobnost procjene rizika sve više ovisi o uključivanju raznih javnih i privatnih dionika. Subjekti koji izvršavaju procjenu rizika mogu surađivati s nizom različitih dionika, uključujući one iz privatnog sektora, sa sveučilišta te druga državna tijela koja nisu izravno uključena u postupak procjene.

7. pitanje: Jesu li u postupak procjene rizika uključeni relevantni dionici?

Objašnjenje: Opišite niz relevantnih dionika uključenih u postupak procjene rizika. Oni mogu uključivati dionike sa sveučilišta, iz istraživačkih organizacija, privatnog sektora te državna tijela koja nisu izravno uključena u postupak procjene, uključujući dionike iz drugih država članica ili međunarodnih organizacija. Države članice mogle bi izdvojiti sva iskustva koja mogu podijeliti.

Informacije i komunikacija

Procjena rizika zahtijeva učinkovite informacijske i komunikacijske sustave. Uočavanjem potrebnog administrativnog kapaciteta za obavješćivanje o rezultatima procjena rizika i njegov značaj za opću strategiju obavješćivanja o rizicima može se poboljšati razmjena informacija, razmjena podataka i komunikacija s relevantnim dionicima.

8. pitanje: Je li raspoloživ potreban administrativni kapacitet za obavješćivanje javnosti o rezultatima procjena rizika?

Objašnjenje: Podrobno opišite način na koji se odvija komunikacija s građanima u pogledu širenja rezultata procjene rizika.

9. pitanje: Je li raspoloživ potreban administrativni kapacitet za interno obavješćivanje o rezultatima procjena rizika, uključujući scenarije, stečena iskustva itd.?

Objašnjenje: Opišite način na koji se odvija protok informacija među različitim državnim tijelima i različitim administrativnim razinama.

10. pitanje: Uključuju li se rezultati procjena rizika u strategiju obavješćivanja o rizicima?

Objašnjenje: Opišite način na koji se širenje rezultata procjene rizika dostupnih javnosti uključuje u nacionalnu i/ili podnacionalnu strategiju obavješćivanja o rizicima.

Metodologija

11. pitanje: Je li nacionalni ili podnacionalni subjekt razvio metodologiju za procjenu rizika? Je li ta metodologija utvrđena ili objavljena i koji su njezini ključni elementi?

Objašnjenje: Opišite nacionalni ili podnacionalni pristup procjeni rizika (po pojedinačnom riziku, scenariji, primjeri iz stvarnog života, generički), opišite metodologiju koju se primjenjivalo za analizu mogućih učinaka, metodologiju za izračun vjerojatnosti te čimbenike koji se uzimaju u obzir pri određivanju prioriteta i odbacivanju rizika ili metodologiju određivanja prioriteta i odbacivanja rizika. Navedite ocjenjuju li se procjene rizika i unutar kojeg okvira, sažima li se metodologija u nekom dokumentu, otkriva li se metodologija procjene rizika i kome te jesu li neke od informacija iz procjene rizika dostupne javnosti.

12. pitanje: Je li u procjene rizika uključena prekogranična dimenzija rizika?

Objašnjenje: Opišite procijenjene rizike u koje je uključena prekogranična dimenzija te opseg uključivanja prekogranične dimenzije u procjenu rizika (npr. razvoj scenarija). Prema potrebi države članice mogu opisati način suradnje s drugim državama članicama u izvršavanju procjena rizika s prekograničnom dimenzijom.

13. pitanje: Je li u procjenu rizika uključena infrastruktura?

Objašnjenje: Odredite vrstu neophodne (nacionalne i europske) infrastrukture koja je uključena u razvoj scenarija i procjenu rizika. Njome, među ostalim, mogu biti obuhvaćeni mostovi, zgrade, brane, ograde, sateliti, podzemni sustavi, kabeli, bolnice i skloništa.

Informacijska i komunikacijska tehnologija

14. pitanje: Je li dostupna odgovarajuća infrastruktura IKT-a za izvršavanje procjena rizika?

Objašnjenje: Opišite vrstu infrastrukture koja je dostupna za izvršavanje procjena rizika, koja može uključivati alate IKT-a, satelite itd. Države članice mogu opisati istraživanja koja su u tijeku u području razvoja nove infrastrukture IKT-u za podršku procjeni rizika. U slučaju dijeljenja infrastrukture s drugim zemljama države članice mogu opisati i vrstu suradnje (npr. satelitsko snimanje).

15. pitanje: Jesu li dostupne odgovarajuće informacije i podaci (uključujući povijesne podatke) za izvršavanje procjena rizika?

Objašnjenje: Opišite izvore informacija i podataka koji se upotrebljavaju te navedite postoje li baze podataka za izvršavanje procjene rizika. Države članice mogu opisati razvoj novih mogućnosti u pogledu poboljšanja prikupljanja podataka i informacija.

Financiranje

Financiranje obuhvaća ukupno određivanje, procjenu i rezervaciju sredstava potrebnih za izvršavanje i ažuriranje procjena rizika.

16. pitanje: *Je li raspoloživ odgovarajući financijski kapacitet za izvršavanje i ažuriranje procjena rizika?*

Objašnjenje: Ako su raspoloživa financijska sredstva za razvoj procjena rizika i ažuriranje postojećih procjena, opišite ih.

4.2. Planiranje upravljanja rizicima

U ovom se odjeljku navodi skup pitanja, koja obuhvaćaju administrativne, tehničke i financijske kapacitete za planiranje upravljanja rizicima.

Za procjenu administrativnog kapaciteta važno je usredotočiti se na koordinaciju postupka, postojanje potrebnog stručnog znanja, postojanje odgovarajućih metodologija, opseg uključivanja vanjskih dionika i komunikaciju.

Za procjenu tehničkog kapaciteta važno je usredotočiti se na procjenu primjene odgovarajuće opreme.

Za procjenu financijskog kapaciteta važno je usredotočiti se na procjenu raspoloživosti financijskih sredstava.

Da bi se odgovori na svako pitanje smatrali dostatnima, u njima se trebaju objasniti vrsta, način i vrijeme izvršenog posla, a prema potrebi i ovisno o raspoloživosti ti odgovori trebaju sadržavati podatke, brojke i upućivanja.

Koordinacija

U okviru strukture upravljanja rizicima svim se osobama uključenima u planiranje upravljanja rizicima raspodjeljuju jasno određene odgovornosti kako bi se izbjeglo preklapanje ili neusklađenost između odgovornosti i sposobnosti.

17. pitanje: *Jesu li svim subjektima koji sudjeluju u planiranju mjera sprječavanja rizika i mjera pripravnosti raspodijeljene jasno određene odgovornosti i uloge/funkcije?*

Objašnjenje: Opišite osnovu po kojoj se unutar administracije raspodjeljuju odgovornosti za postupak planiranja te navedite jesu li ta osnova ili odgovarajući postupci dokumentirani u pisanom obliku (npr. u pravnim tekstovima). Ako postoje preklapanja ili potrebe, opišite način na koji se oni rješavaju te navedite je li obuhvaćena međusektorska dimenzija.

18. pitanje: *Osiguravaju li se i redovito procjenjuju odgovornosti za planiranje u pogledu posebnih rizika?*

Objašnjenje: Opišite način na koji se osigurava odgovornost za planiranje u pogledu posebnih rizika. Navedite primjenjuje li se postupak za procjenu raspodjele odgovornosti u pogledu posebnih rizika.

Stručno znanje

Trebale bi se primjenjivati metodologije za planiranje radne snage kako bi se osigurao optimalan odabir osoblja. Stručnjaci zaduženi za planiranje upravljanja rizicima trebali bi imati potrebne informacije i proći odgovarajuće osposobljavanje.

19. pitanje: *Je li dostupan dovoljan broj stručnjaka za planiranje mjera sprječavanja i pripravnosti na temelju rizika utvrđenih u okviru procjene rizika?*

Objašnjenje: Opišite subjekte ili ministarstva koji sudjeluju u postupku planiranja, način na koji se određuju/ odabiru te smatra li se njihovo osoblje prikladnim za izvršenje zadataka.

20. pitanje: *Je li dostupno učinkovito osposobljavanje za stručnjake na različitim razinama, odgovorne za planiranje mjera sprječavanja i pripravnosti?*

Objašnjenje: Ako je dostupno osposobljavanje za stručnjake koji provode aktivnosti planiranja, opišite vrstu osposobljavanja.

21. pitanje: Jesu li stručnjaci uključeni u planiranje mjera sprječavanja i pripravnosti obaviješteni o općim političkim ciljevima/prioritetima povezanim s upravljanjem rizicima od katastrofa?

Objašnjenje: Ako se primjenjuje strategija upravljanja rizicima, opišite je, kao i ciljeve, prioritete ili postupke o kojima se obavješćuju stručnjaci uključeni u planiranje mjera sprječavanja i pripravnosti.

22. pitanje: Primjenjuje li se postupak kojim se osiguravaju očuvanje i daljnji razvoj znanja stručnjaka zaduženih za planiranje mjera sprječavanja i pripravnosti?

Objašnjenje: Opišite način razmjene znanja među stručnjacima uključenima u postupak planiranja te način na koji se osigurava očuvanje tog znanja.

Metodologija

Nacionalni ili podnacionalni subjekt trebao bi imati razvijenu metodologiju za planiranje upravljanja rizicima za očekivane učinke utvrđenih rizika koji se procjenjuju u skladu s razvijenom metodologijom te za koje su na odgovarajući način određeni prioritete.

23. pitanje: Jesu li različiti odgovorni subjekti razvili metodologije za planiranje upravljanja rizicima? Koji su ključni elementi tih metodologija?

Objašnjenje: Opišite pristupe planiranju na nacionalnoj ili podnacionalnoj razini, opišite metodologije koje se primijenilo za razvoj mjera sprječavanja i pripravnosti te za analizu njihovih mogućih učinaka na ublažavanje rizika.

24. pitanje: Uključuju li metodologije za planiranje upravljanja rizicima određivanje odgovarajuće infrastrukture za ublažavanje utvrđenih rizika?

Objašnjenje: Opišite način određivanja odgovarajuće infrastrukture i način procjene njezina stanja s obzirom na ublažavanje rizika. Navedite izrađuje li se i redovito revidira popis odgovarajuće infrastrukture te utvrđuju li se potrebe za ulaganjem.

Ostali dionici

Sposobnost upravljanja rizikom sve više ovisi o uključivanju raznih javnih i privatnih dionika kao što su agencije za upravljanje rizicima od katastrofa, zdravstvene službe, vatrogasne službe, policija, operateri u području prometa/električne energije/komunikacije, volonterske organizacije, građani/volonteri, znanstveni stručnjaci, oružane snage ili organizacije u drugim državama članicama, te o suradnji s tim dionicima.

25. pitanje: Jesu li relevantni javni i privatni dionici obaviješteni o postupku planiranja i jesu li u njega uključeni?

Objašnjenje: Opišite pristup uključivanju javnih/privatnih dionika, vrstu dionika koji pridonose postupku planiranja i sva iskustva koja bi se moglo podijeliti.

26. pitanje: Obavještavaju li se javna ili privatna poduzeća o rizicima utvrđenima u okviru procjena rizika, i ako je tome tako, kako se osigurava poticanje mjera sprječavanja i pripravnosti u tim poduzećima?

Objašnjenje: Opišite interakciju s partnerskim organizacijama u postupku planiranja. Ako se primjenjuju sporazumi kojima se potiče dostatna kvaliteta, opišite ih, kao i način na koji se mjerama sprječavanja i pripravnosti koje planiraju te organizacije zaista pridonosi očekivanom ublažavanju rizika.

27. pitanje: Jesu li nacionalni ili podnacionalni subjekti uključeni u prekogranično planiranje mjera sprječavanja i pripravnosti?

Objašnjenje: Navedite prekogranične mjere planiranja u kojima su ti subjekti nedavno sudjelovali te jesu li iz tog zajedničkog postupka planiranja proizašli konkretni dogovori za daljnju suradnju (npr. sporazumi o razumijevanju ili sporazumi o razini usluge). Opišite sva iskustva koja bi se moglo podijeliti.

Informacije i komunikacija

Upravljanje složenim rizicima zahtijeva učinkovite informacijske i komunikacijske sustave za planiranje mjera sprječavanja i pripravnosti u okviru upravljanja rizicima. Nacionalna ili podnacionalna tijela stoga trebaju osigurati primjenu pravila i postupaka kojima se omogućuju razmjena informacija, razmjena podataka i komunikacija s raznim dionicima.

28. pitanje: Jesu li relevantni dionici, uključujući građane, obaviješteni o ključnim elementima planiranja upravljanja rizicima?

Objašnjenje: Opišite način na koji se odvija protok informacija među različitim javnim i privatnim dionicima i različitim administrativnim razinama kako bi se osigurala obaviještenost relevantnih dionika te omogućilo da pridonese svojim znanjem. Države članice mogu i detaljno opisati način na koji se odvija komunikacija s građanima u pogledu planiranja određenih mjera sprječavanja i pripravnosti te navesti sva iskustva koja bi se moglo podijeliti.

Oprema

Ovim dijelom procjene tehničkih kapaciteta procjenjuje se dostupnost opreme potrebne za planiranje mjera sprječavanja i pripravnosti. To mogu biti softverski alati kojima se podupire postupak planiranja.

29. pitanje: Jesu li dostupni oprema i alati potrebni za planiranje mjera sprječavanja i pripravnosti i/ili za podršku planiranju tih mjera?

Objašnjenje: Ako su dostupni oprema i alati, opišite o kakvoj opremi i alatima je riječ te postoje li dodatne potrebe, neusklađenosti i/ili preklapanja.

Financiranje

Financiranje obuhvaća ukupno određivanje, procjenu i rezervaciju sredstava koja se smatraju potrebnima za ispunjavanje mogućih financijskih obveza u okviru upravljanja rizicima (financiranje mjera sprječavanja i pripravnosti) koje proizlaze iz određivanja prioriteta za rizike. Ono prema potrebi uključuje i sudjelovanje dionika u financiranju upravljanja rizicima.

30. pitanje: Procjenjuju li se u okviru postupka planiranja potrebe za financiranjem provedbe mjera sprječavanja i pripravnosti te utvrđuju mogući izvori financiranja?

Objašnjenje: Ako postoji metodologija za procjenu potreba za financiranjem, opišite je, kao i utvrđene izvore financiranja. Navedite hoće li se zatražiti ili su zatražena sredstva iz europskih fondova.

31. pitanje: Razmatraju li se u okviru postupka planiranja budući planovi ulaganja i moguća uloga financiranja iz privatnog sektora?

Objašnjenje: Ako se postupkom planiranja pomaže pri određivanju budućih ulagačkih prioriteta, opišite način na koji se pomaže u tome te opseg uključenosti privatnih organizacija u taj postupak. Navedite nastoji li se uspostaviti suradnja s privatnim sektorom radi financiranja prioritarnih ulaganja.

32. pitanje: Određuju li se ili utvrđuju u okviru postupka planiranja unaprijed postupci ili planovi kojima se osigurava financiranje mjera sprječavanja i pripravnosti potrebnih za ublažavanje utvrđenih rizika?

Objašnjenje: Opišite način rješavanja proračunskih i pravnih pitanja povezanih s fleksibilnom dodjelom sredstava u okviru postupka planiranja. Navedite poduzimaju li se konkretne mjere kojima se omogućuje fleksibilnost te postoje li pravne ili političke prepreke takvom pristupu.

4.3. Provedba mjera za prevenciju rizika i mjera pripravnosti

U ovom se odjeljku navodi skup pitanja, koja obuhvaćaju administrativne, tehničke i financijske kapacitete za izvršavanje mjera sprječavanja i pripravnosti.

Za procjenu administrativnog kapaciteta važno je usredotočiti se na postojanje odgovarajuće strategije, politike i metodologija, postojanje potrebnog stručnog znanja, koordinaciju postupka, opseg uključivanja dionika te komunikaciju i postupke koji se primjenjuju.

Za procjenu tehničkog kapaciteta važno je usredotočiti se na procjenu primjene odgovarajuće infrastrukture, opreme i zaliha te postojanje odgovarajućeg stručnog tehničkog znanja.

Za procjenu financijskog kapaciteta važno je usredotočiti se na procjenu raspoloživosti financijskih sredstava.

Da bi se odgovori na svako pitanje smatrali dostatnima, u njima se trebaju objasniti vrsta, način i vrijeme izvršenog posla, a prema potrebi i ovisno o raspoloživosti ti odgovori trebaju sadržavati podatke, brojke i upućivanja.

Strategija/politika/metodologija

Nacionalni ili podnacionalni subjekti razvili su pristupe provedbi mjera sprječavanja rizika i mjera pripravnosti. Procjenjuju se očekivani učinci planiranih mjera sprječavanja i pripravnosti na smanjenje rizika i u skladu s tim prilagođavaju mjere za koje se određuju prioritete.

33. pitanje: *Je li provedba mjera sprječavanja i pripravnosti povezana s planiranjem upravljanja rizicima? Je li to dio strategije ili politike i je li utvrđena metodologija?*

Objašnjenje: Opišite nacionalni ili podnacionalni pristup kojim se povezuje postupak planiranja s provedbom mjera, opišite način provedbe mjera, način na koji se učinci na smanjenje i ublažavanje rizika te prilagodbu rizicima, koji proizlaze iz tih mjera, analiziraju i uključuju u planiranje i procjenu rizika, prema potrebi vodeći računa o usklađenosti s mjerama prevencije i pripravnosti u pogledu prilagodbe utjecajima klimatskih promjena, ako takve mjere postoje.

34. pitanje: *Jesu li razvijene metode izvješćivanja o štetama i ljudskim gubicima te procjenjuju li se, dokumentiraju i pohranjuju troškovi šteta?*

Objašnjenje: Opišite metode koje su razvijene za izvješćivanje o štetama i ljudskim gubicima, navedite dijele li se ti podaci s dionicima i građanima, pridonose li dionici izvješćivanju o štetama i/ili procjeni troškova te da li se podaci o štetama redovito ili povremeno dokumentiraju i pohranjuju. Navedite razdoblje koje je obuhvaćeno i stavljaju li se ta izvješća na raspolaganje javnosti.

Koordinacija

U okviru strukture upravljanja rizicima svim se subjektima uključenima u provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti raspodjeljuju jasno određene odgovornosti kako bi se izbjeglo preklapanje ili neusklađenost između odgovornosti i sposobnosti.

35. pitanje: *Jesu li svim subjektima koji sudjeluju u provedbi mjera sprječavanja rizika i pripravnosti raspodijeljene jasno određene odgovornosti i uloge/funkcije?*

Objašnjenje: Opišite osnovu po kojoj se unutar administracije raspodjeljuju odgovornosti za postupak planiranja te navedite jesu li ta osnova ili odgovarajući postupci dokumentirani u pisanom obliku (npr. u pravnim tekstovima). Ako postoje preklapanja, dodatne potrebe i/ili neusklađenosti, opišite način na koji se oni rješavaju te navedite je li obuhvaćena međusektorska dimenzija.

Stručno znanje

Primjenjuju se metodologije za planiranje radne snage kako bi se osigurao optimalan odabir osoblja. Upotrebljavaju se alati za upravljanje rezultatima rada osoblja, koji uključuju redovito preispitivanje potreba za osposobljavanjem i razvojem.

36. pitanje: *Odgovara li raspodjela odgovornosti stručnjacima uključenima u provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti trenutnom stanju i jesu li dostupna dostatna sredstva za provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti na temelju postupka planiranja?*

Objašnjenje: Opišite subjekte (npr. ministarstva, agencije) koji sudjeluju u provedbi mjera, način određivanja/odabira tih subjekata te kompetencije osoblja koje se uzimaju u obzir pri raspodjeli odgovornosti. Navedite smatra li se odabir osoblja prikladnim.

37. pitanje: *Jesu li stručnjaci odgovorni za provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti na odgovarajući način obaviješteni i osposobljeni te iskusni u tom području?*

Objašnjenje: Navedite je li za osoblje uključeno u provedbu mjera dostupno osposobljavanje i o kojoj je vrsti osposobljavanja riječ, navedite koliko su često uključene osobe već bile uključene u provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti te opišite način obavješćivanja osoblja uključenog u provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti o ciljevima, prioritetima i postupcima.

Ostali dionici

Sposobnost upravljanja rizikom sve više ovisi o uključivanju raznih javnih i privatnih dionika kao što su agencije za upravljanje rizicima od katastrofa, zdravstvene službe, vatrogasne službe, policijske snage, operateri u području prometa/električne energije/komunikacije, volonterske organizacije, građani/volonteri, znanstveni stručnjaci, oružane snage ili organizacije u drugim državama članicama (prekogranično upravljanje rizicima), te o suradnji s tim dionicima. Rješavanje novih rizika stoga zahtijeva uspostavu mreže za reakciju kojom se mogu mobilizirati svi potrebni kapaciteti raznih dionika.

38. pitanje: *Jesu li relevantni dionici obaviješteni o provedbi mjera sprječavanja i pripravnosti te jesu li u nju uključeni?*

Objašnjenje: Opišite pristup uključivanju javnih/privatnih dionika ili upravljanju mrežom dionika te navedite vrstu dionika koji pridonose provedbi mjera i sva iskustva koja bi se moglo podijeliti.

39. pitanje: *Je li nacionalni ili podnacionalni subjekt uključen u provedbu prekograničnih mjera za prevenciju i pripravnost?*

Objašnjenje: Navedite prekogranične mjere prevencije i pripravnosti koje se provode, ostale dionike koji su uključeni te jesu li iz zajedničke provedbe mjera proizašli konkretni dogovori za daljnju suradnju (npr. sporazumi o razumijevanju ili sporazumi o razini usluge) te sva iskustva koja bi se moglo podijeliti.

40. pitanje: *Provode li ti javni ili privatni dionici mjere prevencije i pripravnosti dovoljno kvalitetno kako bi ostvarili očekivane rezultate ublažavanja rizika?*

Objašnjenje: Navedite postoje li sporazumi kojima se potiče dostatna kvaliteta te opišite način na koji se mjerama prevencije i pripravnosti koje provode te organizacije zaista pridonosi očekivanom ublažavanju rizika, kao i sva iskustva koja bi se moglo podijeliti.

Postupci

Kako bi se osiguralo funkcioniranje sustava za upravljanje rizicima, u okviru upravljanja rizika treba razvijati ustaljene postupke. U okviru postupka provedbe mjera sprječavanja i pripravnosti stoga treba utvrditi postupke kojima se pridonosi smanjenju rizika.

41. pitanje: *Je li provedbom mjera sprječavanja i pripravnosti obuhvaćen i razvoj postupaka za rano upozoravanje, aktivaciju, brzi razmjestaj, deaktivaciju ili praćenje?*

Objašnjenje: Navedite primjenjuju li se postupci te opišite način na koji se provode u praksi. Navedite jesu li razvijeni standardni operativni postupci i za koje radnje te opišite sva iskustva koja bi se moglo podijeliti.

Informacije i komunikacija

Upravljanje složenim rizicima zahtijeva učinkovite informacijske i komunikacijske sustave za provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti. Nacionalna ili podnacionalna tijela stoga u svakom trenutku provedbe mjera sprječavanja i pripravnosti trebaju osigurati primjenu pravila i postupaka kojima se omogućuje razmjena informacija, razmjena podataka i komunikacija s relevantnim dionicima uključujući građane.

42. pitanje: Jesu li dostupne potrebne informacije unutar nacionalnog ili podnacionalnog subjekta i razmjenjuju li se one redovito?

Objašnjenje: Opišite način na koji se odvija protok informacija među različitim javnim subjektima i različitim administrativnim razinama kako bi se osigurala obaviještenost relevantnih službi te omogućilo da pridonese svojim znanjem.

43. pitanje: Primjenjuju li se komunikacijske strategije, uključujući upotrebu raznih medijskih alata (uključujući društvene medije), za učinkovito informiranje građana kako bi se podiglo razinu njihove svijesti te uspostavilo povjerenje?

Objašnjenje: Podrobno opišite način na koji se odvija komunikacija s građanima prije, tijekom i nakon provedbe mjera te sva iskustva koja bi se moglo podijeliti.

Infrastruktura, uključujući informacijsku tehnologiju

U ovom dijelu procjene tehničkog kapaciteta procjenjuje se postojeća infrastruktura, primjerice ceste, zgrade, brane, ograde, mostovi, sateliti, podzemne cijevi, kabele, bolnice, skloništa, sustavi ranog upozorenja itd. koji se smatraju važnima za ublažavanje utvrđenih rizika i koji zadovoljavaju određene standarde u pogledu sigurnost ili učinka.

44. pitanje: Analizira li se stanje odgovarajuće infrastrukture za provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti?

Objašnjenje: Opišite način određivanja infrastrukture koja je neophodna za ublažavanje određenih rizika i način procjene njezina stanja s obzirom na ublažavanje rizika. Navedite izrađuje li se i redovito revidira popis odgovarajuće infrastrukture, utvrđuju li se potrebe za ulaganjem te postoji li u državama članicama politika koja se odnosi na neophodnu infrastrukturu.

Oprema i zalihe

U ovom dijelu procjene tehničkog kapaciteta procjenjuje se zadovoljava li oprema za prevenciju i pripravnost standarde potrebne za provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti.

45. pitanje: Postoji li popis raspoložive opreme potrebne za provedbu planiranih mjera sprječavanja i pripravnosti? Obuhvaća li provedba mjera sprječavanja i pripravnosti utvrđivanje mogućih potreba za opremom na temelju postojećeg popisa opreme?

Objašnjenje: Navedite sastavlja li se i ažurira popis raspoložive opreme. Navedite utvrđuju li se u okviru postupka provedbe potrebe za opremom kako bi se na odgovarajući način ublažili rizici koji su predmet postupka planiranja, te o kojim je potrebama riječ. Navedite sastavlja li se i analizira popis raspoložive opreme u pogledu njezine prikladnosti kako bi se otkrile dodatne potrebe ili neusklađenosti te opišite korake koji se poduzimaju za ispunjenje tih potreba.

46. pitanje: Utvrđuju li se tijekom provedbe mjera sprječavanja i pripravnosti rizici u lancu isporuke i jesu li poduzete mjere za smanjenje rizika od nestašice zaliha?

Objašnjenje: Ako su utvrđeni rizici u lancu isporuke, opišite ih, kao i način na koji se analizira učinak tih rizika. Ako postoje mjere koje se poduzimaju za smanjenje tih rizika kao i sklopljeni prekogranični dogovori ili sporazumi o suradnji radi smanjenja takvih rizika, opišite ih.

Stručno tehničko znanje

Stručnim tehničkim znanjem obuhvaćene su raspoložive vještine i metodologije razvijene za provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti. Budući da je tehničko znanje nematerijalni kapacitet, ovaj zahtjev također iziskuje očuvanje tog kapaciteta, bilo putem njegova dokumentiranja ili dijeljenja i učenja.

47. pitanje: *Imaju li stručnjaci zaduženi za provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti potrebno stručno tehničko znanje kako bi osigurali odgovarajuću provedbu mjera i jesu li osigurani očuvanje i daljnji razvoj tog znanja?*

Objašnjenje: Opišite stručno tehničko znanje koje se primjenjuje za provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti. Ako se upotrebljavaju tehnički alati za provedbu, opišite ih. Navedite je li za stručnjake osigurano osposobljavanje radi kontinuirane nadogradnje znanja kako bi bili sposobni na odgovarajući način upotrebljavati tehničke alate. Opišite način na koji se znanje razmjenjuje među osobama uključenima u provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti te način na koji se potiče njihov profesionalni razvoj.

48. pitanje: *Imaju li stručnjaci zaduženi za provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti znanje potrebno za primjenu postupaka nabave i logistike kako bi mogli izvršiti svoje zadaće te jesu li stručnjaci na odgovarajući način osposobljeni za primjenu tih postupaka?*

Objašnjenje: Opišite način i vrstu osposobljavanja koje se osigurava za nadogradnju ili razvoj tog stručnog znanja ili bilo koje druge mjere kojima bi se omogućilo stjecanje tog znanja.

49. pitanje: *Imaju li stručnjaci zaduženi za provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti znanje potrebno za planiranje životnog ciklusa i kapaciteta za brzi razmještaj? Primjenjuju li se te metodologije kako bi se provjerila ispravnost opreme i sustava te omogućilo povećanje kapaciteta u hitnim slučajevima?*

Objašnjenje: Navedite primjenjuju li se te metode radi mjera sprječavanja i pripravnosti. Ako postoji osposobljavanje koje se osigurava za nadogradnju ili razvoj tog stručnog znanja ili bilo koje druge mjere koje se provode, a kojima bi se omogućilo stjecanje tog znanja, opišite ih.

Financiranje provedbenih mjera

Ovim se zahtjevom procjenjuje je li osigurana dostupnost financijskih sredstava te brzi pristup tim sredstvima radi financiranja vjerojatnih hitnih situacija utvrđenih u okviru procjene rizika i planiranja.

50. pitanje: *Određuju li se ili utvrđuju u okviru provedbe mjera sprječavanja i pripravnosti, potrebnih za smanjenje i ublažavanje utvrđenih rizika te prilagodbu njima, proračun, pravna osnova i postupci kako bi se unaprijed mogla planirati fleksibilna dodjela sredstava?*

Objašnjenje: Opišite način rješavanja proračunskih i pravnih pitanja povezanih s fleksibilnom dodjelom sredstava u okviru postupka provedbe. Navedite poduzimaju li se konkretne mjere kojima se omogućuje fleksibilnost te postoje li neusklađenosti ili dodatne potrebe, pravne ili političke prepreke takvom pristupu.

51. pitanje: *Obuhvaća li provedba mjera sprječavanja i pripravnosti izradu sporazuma s dionicima, kojima se uređuje podjela troškova?*

Objašnjenje: Ako postoje planovi o dijeljenju financijskog opterećenja, opišite ih, ako su se države članice obratile dionicima, navedite o kojim je dionicima riječ te nastoje li se sklopiti ili se već primjenjuju sporazumi o pokrivanju tih troškova.

5. SAŽETAK

Na kraju procjene države članice trebale bi imati dobar međusektorski pregled nad različitim rizicima koje bi trebale razmatrati, pregled nad prikladnošću i stvarnim rezultatima postupka planiranja upravljanja rizicima, uključujući određivanje odgovarajućih mjera sprječavanja i pripravnosti, te jasnu sliku o postupcima provedbe odgovarajućih mjera.

Sljedeće tablice mogu se upotrijebiti kao alat za sažimanje različitih komponenti nacionalne procjene sposobnosti upravljanja rizicima. Tablicom se upotpunjuje procjena sposobnosti upravljanja rizicima na nacionalnoj ili odgovarajućoj podnacionalnoj razini, koju države članice u skladu s Odlukom trebaju izvršavati i staviti na raspolaganje Komisiji svake tri godine po završetku izrade ovih Smjernica.

Za svako od pitanja u nastavku treba odrediti odgovarajuću razinu na temelju sljedeće raspodjele razina:

- n/p: Kapacitet nije utvrđen ili se ne smatra primjenjivim te ga stoga ne treba razviti,
- 1.: Kapacitet se smatra primjenjivim – još se nije započelo s radom,
- 2.: Kapacitet utvrđen – ostvaren početni napredak,
- 3.: Kapacitet proveden u ključnim područjima,
- 4.: Kapacitet integriran te se unapređuje,
- Napomene: dodatno obrazloženje odabira razine.

	Pitanja	Razine				Napomene
		n/p	1.	2.	3.	
<i>Procjena rizika</i>	1. pitanje: Uklapa li se procjena rizika u opći okvir?	n/p	1.	2.	3.	4.
	2. pitanje: Jesu li svim relevantnim subjektima koji sudjeluju u procjeni rizika raspodijeljene jasno određene odgovornosti i uloge/funkcije?	n/p	1.	2.	3.	4.
	3. pitanje: Raspodjeljuju li se odgovornosti za procjenu posebnih rizika najrelevantnijim subjektima?	n/p	1.	2.	3.	4.
	4. pitanje: Je li u procjene rizika uključena međusektorska dimenzija rizika?	n/p	1.	2.	3.	4.
	5. pitanje: Preispituje li se redovito raspodjela odgovornosti za procjenu rizika?	n/p	1.	2.	3.	4.
	6. pitanje: Jesu li stručnjaci odgovorni za procjenu/procjene rizika na odgovarajući način obaviješteni i osposobljeni za procjenu rizika te iskusni u tom području?	n/p	1.	2.	3.	4.
	7. pitanje: Jesu li u postupak procjene rizika uključeni relevantni dionici?	n/p	1.	2.	3.	4.
	8. pitanje: Je li raspoloživ potreban administrativni kapacitet za obavješćivanje javnosti o rezultatima procjena rizika?	n/p	1.	2.	3.	4.
	9. pitanje: Je li raspoloživ potreban administrativni kapacitet za interno obavješćivanje o rezultatima procjena rizika, uključujući scenarije, stečena iskustva itd.?	n/p	1.	2.	3.	4.
	10. pitanje: Uključuju li se rezultati procjena rizika u strategiju obavješćivanja o rizicima?	n/p	1.	2.	3.	4.
	11. pitanje: Je li nacionalni ili podnacionalni subjekt razvio metodologiju za procjenu rizika? Je li ta metodologija utvrđena ili objavljena i koji su njezini ključni elementi?	n/p	1.	2.	3.	4.
	12. pitanje: Je li u procjene rizika uključena prekogranična dimenzija rizika?	n/p	1.	2.	3.	4.
	13. pitanje: Je li u procjenu rizika uključena infrastruktura?	n/p	1.	2.	3.	4.
	14. pitanje: Je li dostupna odgovarajuća infrastruktura IKT-a za izvršavanje procjene rizika?	n/p	1.	2.	3.	4.
	15. pitanje: Jesu li dostupne odgovarajuće informacije i podaci (uključujući povijesne podatke) za izvršavanje procjena rizika?	n/p	1.	2.	3.	4.
	16. pitanje: Je li dostupan odgovarajući financijski kapacitet za izvršavanje i ažuriranje procjena rizika?	n/p	1.	2.	3.	4.

	Pitanja	Razine				Napomene	
		1.	2.	3.	4.		
Planiranje upravljanja rizicima	17. pitanje: Jesu li svim subjektima koji sudjeluju u planiranju mjera sprječavanja rizika i mjera pripravnosti raspodijeljene jasno određene odgovornosti i uloge/funkcije?	n/p	1.	2.	3.	4.	
	18. pitanje: Osiguravaju li se i redovito procjenjuju odgovornosti za planiranje u pogledu posebnih rizika?	n/p	1.	2.	3.	4.	
	19. pitanje: Je li dostupan dovoljan broj stručnjaka za planiranje mjera sprječavanja i pripravnosti na temelju rizika utvrđenih u okviru procjene rizika?	n/p	1.	2.	3.	4.	
	20. pitanje: Je li dostupno učinkovito osposobljavanje za stručnjake na različitim razinama, odgovorne za planiranje mjera sprječavanja i pripravnosti?	n/p	1.	2.	3.	4.	
	21. pitanje: Jesu li stručnjaci uključeni u planiranje mjera sprječavanja i pripravnosti obaviješteni o općim političkim ciljevima/prioritetima povezanim s upravljanjem rizicima od katastrofa?	n/p	1.	2.	3.	4.	
	22. pitanje: Primjenjuje li se postupak kojim se osiguravaju očuvanje i daljnji razvoj znanja stručnjaka zaduženih za planiranje mjera sprječavanja i pripravnosti?	n/p	1.	2.	3.	4.	
	23. pitanje: Jesu li različiti odgovorni subjekti razvili metodologije za planiranje upravljanja rizicima? Koji su ključni elementi tih metodologija?	n/p	1.	2.	3.	4.	
	24. pitanje: Obuhvaćaju li metodologije za planiranje upravljanja rizicima određivanje odgovarajuće infrastrukture za ublažavanje utvrđenih rizika?	n/p	1.	2.	3.	4.	
	25. pitanje: Jesu li relevantni javni i privatni dionici obaviješteni o postupku planiranja i u njega uključeni?	n/p	1.	2.	3.	4.	
	26. pitanje: Obavještavaju li se javna ili privatna poduzeća o rizicima utvrđenima u okviru procjena rizika, i ako je tome tako, kako se osigurava poticanje mjera sprječavanja i pripravnosti u tim poduzećima?	n/p	1.	2.	3.	4.	
	27. pitanje: Jesu li nacionalni ili podnacionalni subjekti uključeni u prekogranično planiranje mjera sprječavanja i pripravnosti?	n/p	1.	2.	3.	4.	
	28. pitanje: Jesu li relevantni dionici, uključujući građane, obaviješteni o ključnim elementima planiranja upravljanja rizicima?	n/p	1.	2.	3.	4.	

	Pitanja	Razine				Napomene	
		1.	2.	3.	4.		
Provedba mjera sprječavanja i pripravnosti	29. pitanje: Jesu li dostupni oprema i alati potrebni za planiranje mjera sprječavanja i pripravnosti i/ili za podršku planiranju tih mjera?	n/p	1.	2.	3.	4.	
	30. pitanje: Procjenjuju li se u okviru postupka planiranja potrebe za financiranjem provedbe mjera sprječavanja i pripravnosti te utvrđuju mogući izvori financiranja?	n/p	1.	2.	3.	4.	
	31. pitanje: Razmatraju li se u okviru postupka planiranja budući planovi ulaganja i moguća uloga financiranja iz privatnog sektora?	n/p	1.	2.	3.	4.	
	32. pitanje: Određuju li se ili utvrđuju u okviru postupka planiranja unaprijed postupci ili planovi kojima se osigurava financiranje mjera sprječavanja i pripravnosti potrebnih za ublažavanje utvrđenih rizika?	n/p	1.	2.	3.	4.	
	33. pitanje: Je li provedba mjera sprječavanja i pripravnosti povezana s planiranjem upravljanja rizicima? Je li to dio strategije ili politike i je li utvrđena metodologija?	n/p	1.	2.	3.	4.	
	34. pitanje: Jesu li razvijene metode izvješćivanja o štetama i ljudskim gubicima te procjenjuju li se, dokumentiraju i pohranjuju troškovi šteta?	n/p	1.	2.	3.	4.	
	35. pitanje: Jesu li svim subjektima koji sudjeluju u provedbi mjera sprječavanja rizika i pripravnosti raspodijeljene jasno određene odgovornosti i uloge/funkcije?	n/p	1.	2.	3.	4.	
	36. pitanje: Odgovara li raspodjela odgovornosti stručnjacima uključenima u provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti trenutačnom stanju i jesu li dostupna dostatna sredstva za provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti na temelju postupka planiranja?	n/p	1.	2.	3.	4.	
	37. pitanje: Jesu li stručnjaci odgovorni za provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti na odgovarajući način obaviješteni i osposobljeni te iskusni u tom području?	n/p	1.	2.	3.	4.	
	38. pitanje: Jesu li relevantni dionici obaviješteni o provedbi mjera sprječavanja i pripravnosti te jesu li u nju uključeni?	n/p	1.	2.	3.	4.	
39. pitanje: Je li nacionalni ili podnacionalni subjekt uključen u provedbu prekograničnih mjera za prevenciju i pripravnost?	n/p	1.	2.	3.	4.		
40. pitanje: Provode li ti javni ili privatni dionici mjere prevencije i pripravnosti dovoljno kvalitetno kako bi ostvarili očekivane rezultate ublažavanja rizika?	n/p	1.	2.	3.	4.		

Pitanja	Razine					Napomene
	n/p	1.	2.	3.	4.	
41. pitanje: Obuhvaća li provedba mjera sprječavanja i pripravnosti na primjer razvoj postupaka za rano upozoravanje, aktiviranje, operativno dežurstvo, deaktiviranje ili praćenje?	n/p	1.	2.	3.	4.	
42. pitanje: Jesu li dostupne potrebne informacije unutar nacionalnog ili podnacionalnog subjekta i razmjenjuju li se one redovito?	n/p	1.	2.	3.	4.	
43. pitanje: Primjenjuju li se komunikacijske strategije, uključujući upotrebu raznih medijskih alata (uključujući društvene medije), za učinkovito informiranje građana kako bi se podiglo razinu njihove svijesti te uspostavilo povjerenje?	n/p	1.	2.	3.	4.	
44. pitanje: Analizira li se stanje odgovarajuće infrastrukture za provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti?	n/p	1.	2.	3.	4.	
45. pitanje: Postoji li popis raspoložive opreme potrebne za provedbu planiranih mjera sprječavanja i pripravnosti? Obuhvaća li provedba mjera sprječavanja i pripravnosti utvrđivanje mogućih potreba za opremom na temelju postojećeg popisa opreme?	n/p	1.	2.	3.	4.	
46. pitanje: Utvrđuju li se tijekom provedbe mjera sprječavanja i pripravnosti rizici u lancu isporuke i jesu li poduzete mjere za smanjenje rizika od nestašice zaliha?	n/p	1.	2.	3.	4.	
47. pitanje: Imaju li stručnjaci zaduženi za provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti potrebno stručno tehničko znanje kako bi osigurali odgovarajuću provedbu mjera i jesu li osigurani očuvanje i daljnji razvoj tog znanja?	n/p	1.	2.	3.	4.	
48. pitanje: Imaju li stručnjaci zaduženi za provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti znanje potrebno za primjenu postupaka nabave i logistike kako bi mogli izvršiti svoje zadaće te jesu li stručnjaci na odgovarajući način osposobljeni za primjenu tih postupaka?	n/p	1.	2.	3.	4.	
49. pitanje: Imaju li stručnjaci zaduženi za provedbu mjera sprječavanja i pripravnosti znanje potrebno za planiranje životnog ciklusa i kapaciteta za brzi razmještaj? Primjenjuju li se te metodologije kako bi se provjerila ispravnost opreme i sustava te omogućilo povećanje kapaciteta u hitnim slučajevima?	n/p	1.	2.	3.	4.	
50. pitanje: Određuju li se ili utvrđuju u okviru provedbe mjera sprječavanja i pripravnosti, potrebnih za smanjenje i ublažavanje utvrđenih rizika te prilagodbu njima, proračun, pravna osnova i postupci kako bi se unaprijed mogla planirati fleksibilna dodjela sredstava?	n/p	1.	2.	3.	4.	
51. pitanje: Obuhvaća li provedba mjera sprječavanja i pripravnosti izradu sporazuma s dionicima, kojima se uređuje podjela troškova?	n/p	1.	2.	3.	4.	

6. POPIS UPUĆIVANJA I RELEVANTNI DOKUMENTI

A Simple Guide to Risk and its Management, Broadleaf Capital International PTY Ltd., 2012. (na temelju ISO 31000: 2009)

http://broadleaf.com.au/old/pdfs/trng_tuts/Tut_Simple_Guide_to_Risk_v11.pdf

An overview of the EFQM Excellence Model, Bruxelles. Taj se model može upotrijebiti za procjenu trenutačnih sposobnosti neke organizacije;

<http://www.efqm.org/>

Best Practices on Flood Prevention and Mitigation, predstavljeno na sastanku ravnatelja tijela za gospodarenje vodama u Ateni u lipnju 2003., izradile Nizozemska i Francuska (ažurirani tekst Smjernica Ujedinjenih naroda i Gospodarske komisije za Europu (UN/ECE) o održivom sprječavanju poplava iz 2000.)

http://ec.europa.eu/environment/water/flood_risk/pdf/flooding_bestpractice.pdf

Civil Defence Emergency Capability Assessment Tool v. 4.2 (final) – Alat za procjenu sposobnosti civilne zaštite u hitnim situacijama koji se temelji na nacionalnoj strategiji Novog Zelanda za civilnu zaštitu u hitnim situacijama, alat u Excelu usmjeren na organizacijsku sposobnost koji obuhvaća pitanja poput usklađenosti, učinka i rezultata

<http://www.civildefence.govt.nz/cdem-sector/monitoring-and-evaluation/cdem-capability-assessment-tool/>

Core Capabilities Crosswalk, U.S. Department of Homeland Security, Federal Emergency Management Agency (FEMA), update: June 2013

<http://www.fema.gov/core-capabilities>

Zaključci Vijeća od 26. travnja 2010., dokument Vijeća 7788/10. Strategija unutarnje sigurnosti EU-a na djelu: pet koraka prema sigurnijoj Europi, COM(2010) 673 od 22.11.2010.

Zaključci Vijeća od 26. rujna o procjeni sposobnosti upravljanja rizicima (13375/14)

Department of Homeland Security Risk Lexicon, Risk Steering Committee/USA, September 2010

<https://www.dhs.gov/xlibrary/assets/dhs-risk-lexicon-2010.pdf>

Direktiva Vijeća 96/82/EZ od 9. prosinca 1996. o kontroli opasnosti od teških nesreća koje uključuju opasne tvari (SL L 10, 14.1.1997., str. 13.)

Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.)

Direktiva 2007/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o procjeni i upravljanju rizicima od poplava (SL L 288, 6.11.2007., str. 27.)

Direktiva Vijeća 2008/114/EZ od 8. prosinca 2008. o utvrđivanju i označivanju europske kritične infrastrukture i procjeni potrebe poboljšanja njezine zaštite (SL L 345, 23.12.2008., str. 75.)

Direktiva 2012/18/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari, o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 96/82/EZ (SL L 197, 24.7.2012., str. 1.)

Emergency Management Planning Guide 2010-2011, Public Safety Canada, 2010.

<http://www.publicsafety.gc.ca/cnt/rsrscs/pblctns/mrgnc-mngmnt-pnnng/index-eng.aspx>

EN Eurokodovi niz su 10 europskih normi, EN 1990–EN 1999, kojima se osigurava zajednički pristup projektiranju zgrada te drugih građevinskih radova i građevinskih proizvoda

<http://eurocodes.jrc.ec.europa.eu/home.php>

Europska komisija: Smjernice za procjenu utjecaja, SEC(2009) 92

http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/commission_guidelines/commission_guidelines_en.htm

Europska komisija: Pregled rizika od prirodnih katastrofa i katastrofa uzrokovanih ljudskim djelovanjem u EU-u, SWD (2014) 134 završna verzija od 8.4.2014.

Europska komisija: Pristup Zajednice sprječavanju prirodnih katastrofa i katastrofa izazvanih ljudskim djelovanjem, Komunikacija COM(2009) 82 završna verzija od 23.2.2009.

Guidance on Implementing the Capacity Development Provisions of the Safe Drinking Water Act amendments of 1996, United Environmental Protection Agency, USA, July 1998

<http://www.epa.gov/ogwdw/smallsystems/pdfs/guidfin.pdf>

Guide ORSEC Départemental, Direction générale de la sécurité civile et de la gestion des crises

<http://www.interieur.gouv.fr/Le-ministere/Securite-civile/Documentation-technique/Planification-et-exercices-de-Securite-civile>

ISO 22300:2012 Societal Security – Terminology

http://www.iso.org/iso/catalogue_detail.htm?csnumber=56199

ISO/CD 22325 Societal Security: Emergency management - Guidelines for emergency management capability assessment (for businesses)

ISO/IEC/FDIS International Standard 31010: Risk Management – Risk Assessment Techniques (2009)

Međunarodna norma ISO 31000 (2009): Upravljanje rizikom – načela i upute

Methode für die Risikoanalyse im Bevölkerungsschutz, Bundesamt für Bevölkerungsschutz und Katastrophenhilfe, Wissenschaftsforum Band 8, 2010

http://www.bbk.bund.de/SharedDocs/Downloads/BBK/DE/Publikationen/Wissenschaftsforum/Bd8_Methode-Risikoanalyse-BS.pdf?__blob=publicationFile

OECD Risk Management, OECD Working Papers on Public Governance no. 23 prepared by Charles Baubion, 2013

http://www.oecd-ilibrary.org/governance/oecd-working-papers-on-public-governance_19934351

OECD Reviews of Risk Management Policies, Italy – Review of the Italian National Civil Protection System, OECD, 2010

<http://www.oecd.org/italy/oecdreviewsofriskmanagementpoliciesitaly.htm>

OECD Recommendations of the Council on the Governance of Critical Risks, Meeting of the OECD Council at Ministerial Level, Paris, 6-7 May 2014

<http://www.oliverwyman.com/content/dam/oliver-wyman/global/en/2014/may/OECD%20-%20Recommendations%20on%20the%20governance%20of%20critical%20risks%20-%202014.pdf>

Risk Management Assessment Framework – A tool for departments, HM Treasury, UK, July 2009, a tool for assessing the standard of risk management in an organisation based on the EFQM excellence model

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/191516/Risk_management_assessment_framework.pdf

UNISDR Terminology on Disaster Risk Reduction, United Nations 2009

<http://www.unisdr.org/we/inform/terminology>